

Predstavljena Strategija o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021. – 2030.

Dana 3. ožujka 2021. na Konferenciji za novinare povjerenica za ravnopravnost pri Europskoj komisiji Helena Dalli predstavila je novu **Strategiju za prava osoba s invaliditetom 2021.-2030.**, čiji je cilj osigurati potpuno sudjelovanje osoba s invaliditetom u društvu na ravnopravnoj osnovi s drugima u Europskoj uniji i šire.

Nova Strategija nadovezuje se na prethodnu Europsku strategiju za osobe s invaliditetom 2010. - 2020. i pridonosi provedbi **Europskog stupa socijalnih prava i Akcijskog plana** koji služi kao kompas za zapošljavanje i socijalne politike u Europi. Strategija podržava provedbu Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom od strane EU i država članica na razini EU i na nacionalnoj razini i dopunjuje strategije za ravnopravnost donesene radi borbe protiv diskriminacije u svim njezinim oblicima.

Helena Dalli prilikom predstavljanja Strategije na Konferenciji izjavila je: "Od samih početaka europski projekt bio je usmjeren na uklanjanje prepreka, u skladu s vizijom zajedništva u različitosti. Međutim, mnoge osobe s invaliditetom i dalje se suočavaju s preprekama, na primjer pri traženju posla ili korištenju javnog prijevoza" te dodala da bi osobe s invaliditetom trebale moći ravnopravno sudjelovati u svim sferama života, a da su neovisnost, učenje u inkluzivnom okruženju i rad u odgovarajućim uvjetima preduvjeti za to da svi građani prosperiraju i žive punim životom.

Osobe s invaliditetom bit će dio dijaloga i dio procesa provedbe Strategije za prava osoba s invaliditetom 2021. – 2030., a Komisija će pitanja o invaliditetu integrirati u sve politike i inicijative EU. Ovom strategijom EU će ojačati svoju ulogu zagovornika prava osoba s invaliditetom, a koristiti će instrumente kao što su tehnička pomoć i finansijski programi, podrška putem izaslanstva EU, politički dijalog i rad na multilateralnim forumima kako bi podržala države u njihovim nastojanjima da provedu UN Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom i pružila smjernice

za provedbu ciljeva održivog razvoja na način koji uključuje osobe s invaliditetom.

Desetogodišnja strategija postavlja ključne inicijative oko tri glavne teme:

- **Prava EU:** osobe s invaliditetom imaju ista prava kao i ostali građani EU da se presele u drugu zemlju ili sudjeluju u političkom životu.
- **Neovisan život i autonomija:** osobe s invaliditetom imaju pravo na neovisan život i odabir mesta i s kim žele živjeti. Komisija će razviti smjernice i pokrenuti inicijativu za poboljšanje socijalnih usluga za osobe s invaliditetom.
- **Nediskriminacija i jednake mogućnosti:** cilj Strategije je zaštititi osobe s invaliditetom od bilo kojeg oblika diskriminacije i nasilja te osigurati jednake mogućnosti pristupa pravosuđu, obrazovanju, kulturi, sportu i turizmu, zdravstvenim službama i zapošljavanju.

Strategijom se uzima u obzir raznolikost invaliditeta, koja je rezultat međudjelovanja dugotrajnih i često nevidljivih tjelesnih, mentalnih, intelektualnih ili osjetilnih oštećenja i prepreka u okruženju, kao i veća učestalost invaliditeta u starijoj životnoj dobi, pri čemu gotovo polovina osoba starijih od 65 godina ima neki oblik invaliditeta. Promiče se interseksijska perspektiva, odnosno nastoje se ukloniti konkretne prepreke s kojima se suočavaju osobe s invaliditetom čiji se identitet preklapa s drugim identitetima (rodni, rasni, etnički, seksualni, vjerski) ili koje su u teškom socioekonomskom ili drugom ranjivom položaju. U Strategiji je naglašeno da bi među osobama s invaliditetom, posebnu pozornost trebalo posvetiti ženama, djeci, starijim osobama, beskućnicima, izbjeglicama, migrantima, Romima i drugim etničkim manjinama. Takoder, Strategijom se podupiru zelena i digitalna tranzicija te zdrava Europa, čime se pridonosi održivoj, otpornoj, inovativnoj i pravednoj Uniji.

Iz Strategije izdvajamo najznačajnije inicijative Europske komisije:

- Komisija će 2021. uspostaviti **platformu za pitanja invaliditeta** koja će zamijeniti postojeću Skupinu na visokoj razini za pitanja invaliditeta i poduprijeti provedbu ove Strategije i nacionalnih strategija za osobe s invaliditetom. Okupljat će nacionalne kontaktne točke za Konvenciju, organizacije osoba s invaliditetom i Komisiju. Platforma bi mogla služiti kao forum za razmjenu mišljenja o UN-ovim procjenama provedbe Konvencije u državama članicama. Internetske stranice platforme za pitanja invaliditeta sadržavat će informacije o njezinim sastancima, aktivnostima i analizama i informacije po zemljama, a ujedno će se promicati dobra praksa u pogledu pristupačnosti i uključivanja.
- Komisija će 2022. otvoriti europski centar za resurse **AccessibleEU** kako bi se povećala usklađenost politika pristupačnosti i olakšao pristup relevantnom znanju. Tim okvirom za suradnju nacionalna tijela nadležna za provedbu pravila o pristupačnosti povezat će se sa stručnjacima i osobama iz struke u svim područjima pristupačnosti radi međusektorske razmjene dobre prakse, poticanja razvoja politika na nacionalnoj razini i razini EU te razvoja alata i standarda za lakšu provedbu prava EU.
- Komisija će predložiti da se do kraja 2023. uvede **europska iskaznica za osobe s invaliditetom**, koja bi trebala biti priznata u svim državama članicama. Temeljiti će se na iskustvu iz pilot – projekta EU iskaznice za osobe s invaliditetom koji se provodi u osam država članica (Belgija, Cipar, Estonija, Finska, Italija, Malta, Rumunjska, Slovenija).
- Komisija će do 2023. izdati **smjernice za države članice s preporukama za poboljšanja u pogledu neovisnog življenja i uključenosti u zajednicu** kako bi se osobama s invaliditetom omogućilo pristupačno i potpomognuto stanovanje u zajednici ili da nastave živjeti kod kuće (što uključuje programe osobne asistencije).
- Komisija će do 2024. predstaviti poseban **okvir za izvrsne socijalne usluge za osobe s invaliditetom** kako bi se poboljšalo pružanje usluga osobama s invaliditetom i povećala privlačnost radnih mjesta u tom području, među ostalim usavršavanjem i prekvalifikacijom pružatelja usluga.
- Komisija će 2022. predstaviti **paket za poboljšanje rezultata osoba s invaliditetom na tržištu rada** u suradnji s Europskom mrežom javnih službi za zapošljavanje, socijalnim partnerima i organizacijama osoba s invaliditetom.

Provedba inicijativa predviđenih ovom Strategijom doprinijet će da se do 2030. smanje diskriminacija i nejednakosti, a osobama s invaliditetom pomoći će da u potpunosti uživaju svoja ljudska prava, temeljne slobode i prava EU na ravноправnoj osnovi s drugima kako bi se maksimalno povećali njihova neovisnost, sudjelovanje i dostojni životni uvjeti.

Europsku strategiju o pravima osoba s invaliditetom 2021. - 2030. možete preuzeti [ovde](#).

Akcijski plan za provedbu Europskog stupa socijalnih prava – poticaj smanjenju siromaštva

Europski parlament, Vijeće i Komisija proglašili su [europski stup socijalnih prava](#) na sastanku na vrhu u Göteborgu 2017. godine kao pokušaj obnove povjerenja građana u socijalnu Evropu koja je unatoč proklamiranim cilju zajedničkog prostora solidarnosti, prosperiteta i jednakih prava i šansi za sve građane i dalje razlomljena oštrim razlikama u kvaliteti života, mogućnostima zapošljavanja, pristupu zdravstvenim i socijalnim uslugama, gdje najviše stradaju građani južnih i istočnih zemalja, a posebno mladi i marginalizirane skupine.

Od proglašenja stupa socijalnih prava donesene su važne mjere na razini EU-a te na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini uz potporu iz fondova EU-a, tehničku potporu i usmjeravanje kroz postupak europskog semestra te preporuke za jačanje socijalne dimenzije EU-a.

Kao novi doprinos provedbi načela stupa socijalnih prava Europska komisija je u ožujku 2021. godine predstavila [Akcijski plan za provedbu europskog stupa socijalnih prava](#) kojim iznosi svoju viziju jake socijalne Europe usmjerene na radna mjesa i vještine za budućnost s ambicioznim ciljevima koje bi EU trebala ostvariti u području zapošljavanja, vještina i socijalne zaštite do 2030. godine:

1. najmanje 78% osoba u dobi od 20 do 64 godine trebalo bi biti zaposleno;
2. najmanje 60% odraslih osoba trebalo bi pohađati neki oblik osposobljavanja svake godine;
3. smanjiti broj osoba u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti za najmanje 15 milijuna.

Cilj socijalnog stupa je uspostava okvira socijalnih prava u EU te davanje smjernica zemljama članicama prilikom donošenja novih zakona vezanih uz socijalna prava i zapošljavanje.

Stup sadržava 20 načela i prava koja su ključna za pravedna i funkcionalna tržišta rada i sustave socijalne skrbi u 21. stoljeću, a koja su strukturirana oko tri poglavља:

1. jednakе mogućnosti i pristup tržištu rada;
2. pravedni radni uvjeti;
3. socijalna zaštita i uključenost.

Akcijskim planom ujedno se otvara put pravednom, uključivom i otpornom socioekonomskom oporavku kojim se države članice želi potaknuti da se uspješno nose s najvećom krizom proteklih desetljeća prouzrokovanim pandemijom COVID-19 koja je „uzdrmala“ zdravstveni sustav, snažno se odrazila na ekonomiju, a posljedično i na sustav socijalne sigurnosti.

Obzirom da su države članice EU odgovorne za politike zapošljavanja i socijalne politike, a time i za većinu alata za provedbu europskog stupa socijalnih prava, Komisija poziva države članice, uključujući regionalne i lokalne vlasti, socijalne partnere, civilno društvo i druge relevantne aktere, da udruže svoje snage te da organiziraju mehanizam koordinacije kako bi osigurale angažman svih relevantnih dionika na nacionalnoj razini u provedbi stupa. Komisija poziva Europsko vijeće da podrži utvrđena tri cilja, a države članice da utvrde vlastite nacionalne ciljeve za provedbu europskog stupa socijalnih prava.

Komisija će pratiti napredak kroz Europski semestar, EU okvir za koordinaciju socijalnih i ekonomskih politika u cijeloj Europskoj uniji.

Novi zamah u području socijalnih prava nadovezuje se na poticaj dobiven ambicioznim dugoročnim proračunom EU u vrijednosti od 1,8 bilijuna eura i instrumentom za oporavak NextGenerationEU. Iz njih će se državama članicama omogućiti financiranje sredstvima EU da bi se poduprla jaka socijalna Europa. To uključuje potporu iz Mehanizma za oporavak i otpornost kako bi se financirali uskladjeni paketi reformi i ulaganja usmjereni na aspekte tržišta rada, vještina i socijalnih pitanja utvrđene u preporukama za pojedine zemlje u okviru europskog semestra.

U Akcijskom planu istaknuto je kako se osobe s invaliditetom susreću s velikim preprekama u obrazovanju, osposobljavanju, zapošljavanju, socijalnoj zaštiti, stanovanju i zdravstvu. Evaluacija Europske strategije za osobe s invaliditetom 2010.–2020. pokazuje da je EU znatno pridonijela poboljšanju pristupačnosti za osobe s invaliditetom i promicanju njihovih prava. Međutim, u području zdravstva, zapošljavanja, obrazovanja i vještina napredak nije bio toliko vidljiv ni ujednačen. Na temelju te evaluacije i radi daljnog povećanja jednakih mogućnosti u EU-u Komisija je zajedno s ovim Akcijskim planom donijela i novu Strategiju za prava osoba s invaliditetom za razdoblje 2021.–2030., u skladu s ciljevima Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom, a koja pridonosi provedbi europskog stupa socijalnih prava.

Pristupačnost i energetska učinkovitost zgrada

Europski forum osoba s invaliditetom (EDF) sudjelovao je na savjetovanju Europske komisije o Mapi puta za reviziju Direktive o energetskoj učinkovitosti zgrada, s ciljem osiguravanja inkluzivne vizije te kako bi pristupačnost bila uključena u strategiju obnove.

Direktiva EU o energetskoj učinkovitosti na snazi je od 2010., a nakon objavljanja strategije EU za smanjenje emisija ugljika „[Europski zeleni plan](#)“, predloženo je nekoliko inicijativa o tome kako postići to smanjenje i to obnovom zgrada i postizanjem veće energetske učinkovitosti. Europski zeleni plan obuhvaća [akcijski plan](#) za unapređenje učinkovitog iskorištanja resursa prelaskom na čisto kružno gospodarstvo i obnovu biološke raznolikosti i smanjenje onečišćenja.

Europska komisija je u listopadu 2020. objavila [strategiju](#) za val obnove kako bi poboljšala energetsku učinkovitost zgrada, s ciljem da se u sljedećih deset godina barem udvostruče stope obnove pa samim tim osigura veća energetska učinkovitost i učinkovitost resursa. Tako će se poboljšati kvaliteta života u zgradama, smanjiti emisije stakleničkih plinova u Europi, potaknuti digitalizacija te ponovna uporaba i recikliranje materijala. Do 2030. moglo bi se obnoviti 35 milijuna zgrada i otvoriti do 160 000 dodatnih zelenih radnih mjeseta u građevinskom sektoru. Za postizanje navedenih ciljeva neophodna je revizija Direktive o energetskoj učinkovitosti zgrada, čime će se osigurati da politike EU o obnovljivim izvorima energije i energetskoj učinkovitosti doprinesu smanjenju emisija stakleničkih plinova za najmanje 55 % do 2030. u usporedbi s razinama iz 1990.

EDF u Izjavi danoj na javnom savjetovanju dana 22. ožujka 2021. navodi kako su organizacije osoba s invaliditetom od samog početka zahtijevale da svaka akcija u okviru “zelenog plana” mora uključivati osobe s invaliditetom i da je pristupačnost ključni aspekt održivosti. Stoga je, kako navodi EDF, za reviziju Direktive važno da se prilikom planiranja i financiranja obnova automatski uključi i pristupačnost, što će osigurati da su zgrade “otporne u budućnosti” – sa starenjem stanovništva, obzirom da će biti još i više osoba s invaliditetom kojima je potrebno osigurati pristupačnost.

Iz Izjave EDF-a izdvajamo:

Preporuke

- **Uključivanje pristupačnosti u obnove sada znači kasniju uštedu.** Prilikom ulaganja u obnovu potrebno je posebno voditi računa o dugoročnoj upotrebljivosti i održivosti. Nije dovoljno paziti samo na jedan aspekt održivosti, ako se sada novac ulaže u stvaranje energetski učinkovitijih zgrada, trebalo bi ih učiniti i pristupačnjima. Inače su resursi izgubljeni, ako se za nekoliko godina mora izvesti drugi „val obnove“ kako bi se poboljšali drugi aspekti zgrade, poput pristupačnosti. Ako se oboje radi istovremeno, to je učinkovitije korištenje resursa i vremena.
- **„Putovnica za obnovu zgrada“** trebala bi sadržavati obvezni odjeljak o pristupačnosti i zgradama „otpornima u budućnosti“ u svjetlu demografskih promjena.
- **Prilikom odabira i uporabe građevinskog materijala** također se mora voditi računa o pristupačnosti za osobe s invaliditetom. Npr., podne obloge poput tepiha ili sagova moraju uzeti u obzir osobe koje koriste hodalice pomagala za kretanje na kotačima, ali također je važan i utjecaj na akustiku za gluhe ili nagluhe osobe. Europska norma EN17210 može npr. pružiti smjernice o materijalima za osiguravanje pristupačnosti interijera zgrade.
- **Standard „dubinske obnove“** mora biti usklađen sa postojećim europskim i međunarodnim standardima o pristupačnosti izgrađenog okoliša kao što je EN 17210 i idealno bi bilo imati poseban odjeljak o zahtjevima za pristupačnost obnovljenim zgradama.
- **Jasni zakonski zahtjevi** potaknut će obnovu zgrada na učinkovitiji način. Postoji hitna potrebna usklađenih EU pravila o pristupačnosti zgrada kako bi se osigurao ujednačeni pristup pristupačnosti i konkretne akcije širom Unije, kako bi se sve nove i postojeće javne zgrade, uključujući javne stanove, učinile pristupačnima.
- Također bi trebali postojati **poticaji i kvote** za privatne zgrade. Snažni pravni zahtjevi EU moraju biti podržani snažnim mehanizmima financiranja i provedbe.

- Sva financiranja javnim sredstvima država članica i EU moraju kao kriterije uvrstiti pristupačnost. Ako se stambena zgrada ili bolnica obnavljaju radi poboljšanja njihove energetske učinkovitosti, potrebno je također osigurati i pristupačnost zgrade. Inače, zgrada će u bliskoj budućnosti postati neupotrebljiva za milijune ljudi, s obzirom na sve veći broj osoba s invaliditetom i starijih osoba u Europi. Uz to, korisno bi bilo i ciljano financiranje poboljšanja pristupačnosti. U svakom slučaju, poboljšanja pristupačnosti trebala bi biti uključena u prihvatljive troškove EU financiranja poboljšanja energetske učinkovitosti zgrada.
- Dovoljno visoke kvote za pristupačne privatne i javne stambene objekte trebale bi biti obvezne u svim državama članicama EU. Novogradnja ili stambena obnova trebaju se od početka temeljiti na pristupačnosti. Pristupačnost je prednost koja će stanovanje učiniti "otpornim u budućnosti" udruštvu koje stari i povećat će potražnju za nju. Stanovnici će moći dulje ostati u svojim domovima i živjeti samostalnije. Pristupačnost je ključna za osobe s invaliditetom te korisna za širu zajednicu (npr. pristup bez stepenica ili dizalo u zgradama) ključno je za osobe koje se kreću uz pomoć invalidskih kolica, ali također je korisno za roditelje s kolicima).
- Izgradnja vještina i kapaciteta javnih vlasti i stručnjaka trebala bi uključivati stručno znanje o pristupačnosti. Samo uz sveobuhvatno znanje projekt može biti uspješan kako se ne bi riskirao gubitak resursa zbog zanemarivanja pristupačnosti tijekom obnove. Osiguravanje pristupačnosti moraju odraditi stručnjaci, a vlasti moraju imati barem osnovno razumijevanje pristupačnosti, njezine važnosti i načina za poboljšanje pristupačnosti tijekom obnove.
- Politički prioriteti i financiranje trebali bi se nastaviti fokusirati na poboljšanje pristupačnosti zgrada tijekom **oporavka nakon Covid-19**. Pristupačna infrastruktura može dodatno podržati mjere javnog zdravstva: na primjer, automatska vrata osigurat će veći pristup mnogim osobama s invaliditetom, ali također pomoći u smanjenju prijenosa virusa putem kvaka na vratima, u slučaju nadolazećih pandemijskih valova.
- **Javna nabava** ključna je za postizanje cilja održivijih zgrada. Prema pravilima EU o nabavi, pristupačnost već jest jedan od kriterija koji se moraju ispuniti. Međutim, nedostatak praktičnih smjernica i nadzora doveo je do netransparentnosti i nije jasno u kojoj se mjeri pravila o javnoj nabavi pravilno primjenjuju u pogledu pristupačnosti. Stoga je aktivna podrška vlasti u provedbi pravila vrlo važna, zajedno s ostalim gore istaknutim čimbenicima.

Zaključak

Pristupačnost za 100 milijuna osoba s invaliditetom nije mali aspekt održivosti. To je ključni aspekt povećanja održivosti zgrada! Gubljenje resursa ulaganjem prvenstveno u energetsku učinkovitost, a zatim vršenje pritiska za naknadnu prilagodbu i pokretanje novog vala obnove za nekoliko godina kako bi se iste zgrade učinile pristupačnim, nema smisla. Stoga se pristupačnost već sada mora smatrati sastavnim dijelom revidirane Direktive kako bi se osiguralo da zgrade budu „otporne u budućnosti“ jednom i za sve.

Cijeli tekst Izjave EDF-a možete pronaći [ovdje](#).

Novi europski Bauhaus

Novi europski Bauhaus (NEB) je inicijativa najavljena tijekom govora o stanju Unije predsjednice Europske komisije Ursule von der Leyen u rujnu 2020. godine, koja je formalno pokrenuta 18. siječnja 2021., a provodi se u koordinaciji povjerenice za Inovacije, istraživanja, kulturu, obrazovanje i mlade Mariye Gabriel te povjerenice za Koheziju i reforme Elise Ferreira.

NEB je utemeljen na glavnim načelima na kojima je uspostavljen i pokret Bauhaus početkom 1919. – inovativno povezivanje umjetnosti, industrije i obrtništva. **Novi europski Bauhaus** bit će inkubator inovacija i kreativnosti usmjeren na objedinjavanje umjetnosti i kulture te znanosti i tehnologije s ciljem stvaranja preduvjeta za održivi zajednički život svih ljudi u budućnosti. Njegove temeljne vrijednosti su održivost, estetika i uključivost. To se odnosi na arhitekturu, gradske prostore, kao i radno okruženje.

NEB je ekološki, gospodarski i kulturni projekt usmjeren na objedinjavanje komponenti dizajna, održivosti, dostupnosti, cjenovne pristupačnosti i ulaganja s ciljem provođenja Europskog zelenog plana. Realizacija je zamišljena kroz **tri faze**: „osmišljavanje“, „isporuka“ i „širenje“. **Cilj prve faze osmišljavanja je**, procesom zajedničkog stvaranja, oblikovati koncept pokreta istraživanjem ideja, utvrđivanjem prioritetnih potreba i pitanja te povezivanjem zainteresiranih strana s namjerom okupljanja što većeg broja sudionika. Prva faza završit će objavom poziva za dostavu projektnih prijedloga za uspostavu najmanje pet mjesta u različitim zemljama članicama u kojima bi se realizirali prvi pilot projekti, za što će inicijalno biti osigurano oko 25 milijuna EUR u okviru programa OBZOR. Ona uključuje i poticanje dijaloga između tehnologije i arhitekture koji bi trebao rezultirati idejama koje će biti realizirane u sljedećoj fazi inicijative. Radi promicanja prve faze Europska Komisija će tijekom ljeta 2021. dodijeliti **10-ak nagrada u različitim kategorijama**, svaka u iznosu od 30.000 EUR, kojima će se nagraditi najkvalitetnije i najinovativnije ideje. Postupak prijave je otvoren.

Druga faza inicijative podrazumijeva provedbu prvih pet pilot projekata te širenje pokreta i njegovog manifesta. **Zadatak treće faze je širenje i repliciranje najboljih ideja i projekata kao i umrežavanje** svih sudionika i promatrača

kako bi se razmijenila iskustva i stečeno znanje.

Dijelom Novog europskog Bauhausa mogu postati umjetnici, dizajneri, inženjeri, znanstvenici, poduzetnici, arhitekti, studenti, ali i svi zainteresirani i to prijavom svojih ideja i projekata putem web stranice te dijeljenjem nadahnjujućih primjera, ali i svojih briga i izazova s kojima se susreću. Svi Europljani pozivaju se da pokušaju zamisliti održivu i uključivu budućnost te da je zajedno pokušaju izgraditi.

Zašto je ova inicijativa relevantna za osobe s invaliditetom?

Kako navodi **Europski forum osoba s invaliditetom (EDF)**, budući da se NEB „odnosi na arhitekturu i urbanističko planiranje, povezan je i s univerzalnim dizajnom ili dizajnom za sve. Uključiv okoliš također mora biti i pristupačan. Također, povezan je i sa Standardima, poput nove europske norme o pristupačnosti izgrađenog okoliša (EN 17210). Prilikajeto dase pristupačnost istakne u široj raspravi o održivosti i uključi u arhitekturu i dizajn.“

Stoga EDF poziva da podijelite svoje ideje i primjere održivih i inkluzivnih inicijativa putem web stranice [New European Bauhaus](#) i postanete **partner** za **diseminaciju informacija** (ako predstavljate organizaciju), navodeći na svojim stranicama da: „Iako bi ova inicijativa definitivno mogla biti relevantna za pokret osoba s invaliditetom, tek treba vidjeti hoće li doista rezultirati konkretnim mjerama, jer za nju nije predviđen fiksni proračun. U svojoj sadašnjoj fazi također je još uvijek vrlo neodređen. Nastavit ćemo pratiti razvoj i obavještavati vas o dalnjim koracima.“

Više informacija o Europskom bauhausu možete pronaći [ovdje](#).

Predstavljen Europski standard o pristupačnosti izgrađenog okoliša

Španjolsko udruženje za standardizaciju, UNE i Fundación ONCE 22.ožujka 2021. pod naslovom: "Radionica o europskom standardu o pristupačnosti izgrađenog okoliša". Na radionici su prikazani zajednički europski kriteriji o pristupačnosti izgrađenog okoliša te ishodi mandata M/420. Moderator webinara bio je Fernando Machicado, voditelj programa izgradnje i pristupačnosti u Odjelu za standardizaciju UNE-a, Asociación Española de Normalización. Webinar je sadržavao izlaganja različitih stručnjaka s područja socijalnog prava i arhitekture. Tema webinara bili su ishodi mandata M/420 na temelju kojega je , CEN-CLC/JTC (CEN-CENELEC Joint Technical Committee) objavio EN 17210: 2021 „Pristupačnost i upotrebljivost izgrađenog okoliša - Funkcionalni zahtjevi“.

EN 17210: 2021 pridonosi pristupačnom i korisno izgrađenom okruženju. Standard je namijenjen opisu osnovnih, zajedničkih minimalnih funkcionalnih zahtjeva i preporuka, primjenjivih u cijelom spektru izgrađenog okoliša, za pristupačno i upotrebljivo izgrađeno okruženje, sljedeći principe "Dizajn za sve" / "Univerzalni dizajn" koji će omogućiti pravednu i sigurnu uporabu za širok spektar korisnika, uključujući osobe s invaliditetom. Zahtjevi i preporuke funkcionalne pristupačnosti i upotrebljivosti opisani u ovom standardu relevantni su za dizajn, izgradnju, obnovu, prilagodbu i održavanje izgrađenog okoliša, uključujući vanjske pješačke i urbane površine. EN 17210: 2021 razvijen je na temelju konsenzusa i u uskoj suradnji s relevantnim dionicima: ANEC (Europsko udruženje za koordinaciju zastupanja potrošača u standardizaciji), EDF (Europski forum za osobe s invaliditetom), AGE platforma Europa, Europska komisija, ENAT (Europska mreža za pristupačni turizam), SBS (standardi za mala poduzeća) i ETSA (Europsko udruženje tekstilnih usluga). CEN-CLC / JTC također je usko surađivao s CEN / TC 10 'Dizala, pokretne stepenice i pokretni kolnik'.

Mandat Europske komisije za standardizaciju, M/420, upućen CEN-u, CENELEC-u i ETSI-u,

podupire politike invaliditeta i tiče se europskih zahtjeva za dostupnošću javnih nabava u izgrađenom okolišu. U okviru ovog mandata osnovan je projektni tim pod vodstvom Monike Klenovec, ovlaštene arhitektice i konzultantice za pristupačnost s Tehnološkog fakulteta u Beču. Strukturiran je u dvije faze: Faza I. mandata zahtjevala je uspostavu popisa i izvedivosti europskih i međunarodnih standarda pristupačnosti u izgrađenom okolišu i studiju izvodljivosti za istraživanje nastalih područja. Dionici i javnost općenito imali su priliku tijekom dvomjesečnog postupka javnih konzultacija dati svoj doprinos zajedničkom izvješću koji su izradili projektni tim A i projektni tim B, a pratio ga je CEN/BT WG 207 "Pristupačnost u izgrađenom okruženju". Faza II. mandata vodila je razvoju europskog standarda na razini zajedničkih zahtjeva funkcionalne pristupačnosti izgrađenog okoliša, kao i tehničkih uvjeta o tehničkim kriterijima izvedbe i ocjeni sukladnosti.

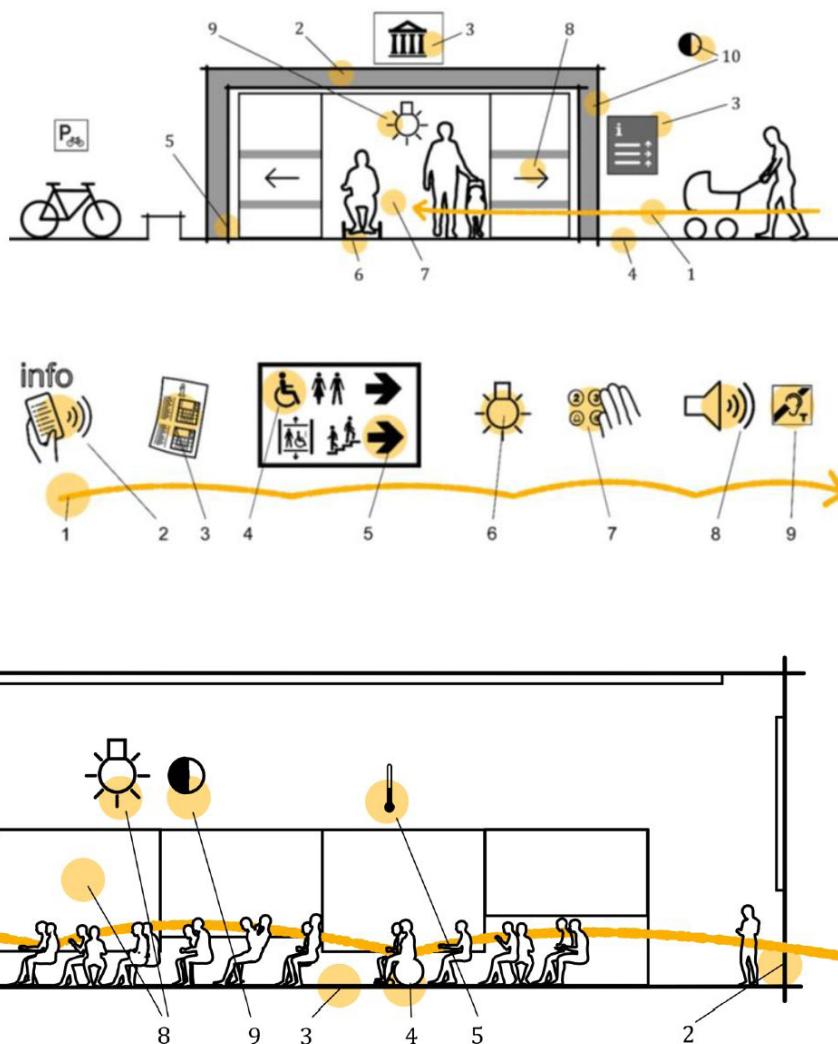
Europski standard EN 17210 podupire implementaciju pristupačnosti i upotrebe u izgrađenom okolišu s "dizajnom za sve" kojeg sačinjavaju: opseg, normativne reference, pojmovi i definicija, pravna i politička pozadina, raznolikost korisnika i razmatranja dizajna, osnovni funkcionalni zahtjevi/preporuke o pristupačnosti u izgrađenom okolišu, građevine i okoliši posebne namjene. Osnovni sadržaj EN 17210 su: dostupnost pronalaženja, pristup u vanjskom okolišu, područja dolaska/odlaska (parkirna područja), horizontalna cirkulacija (ulazi, vrata, prozori, terase, završne površine), vertikalna cirkulacija (stube, dizala, rukohvati, rampe), specifična područja, oprema i odredbe, sanitарне prostorije, korisničko sučelje, kontrole, prekidači, sigurnost od požara (evakuacijski put) i okolišni uvjeti u građevini. Specifične namjene odnose se na smještaj, kulturne, sportske i razonodne građevine te na administrativne i uslužne građevine. U izlaganju su se na slikovnom primjeru naglasila ključna područja za pristupačnost izgrađenom okolišu. Istaknuto je da dokumenti standardizacije

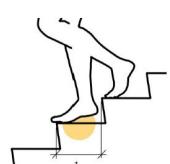
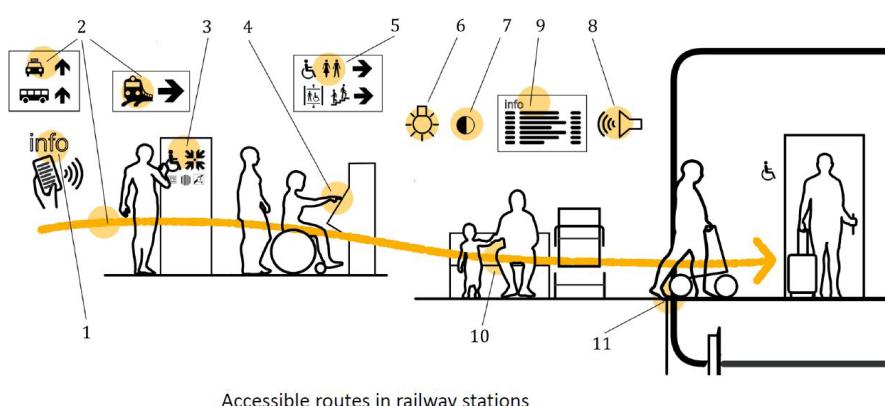
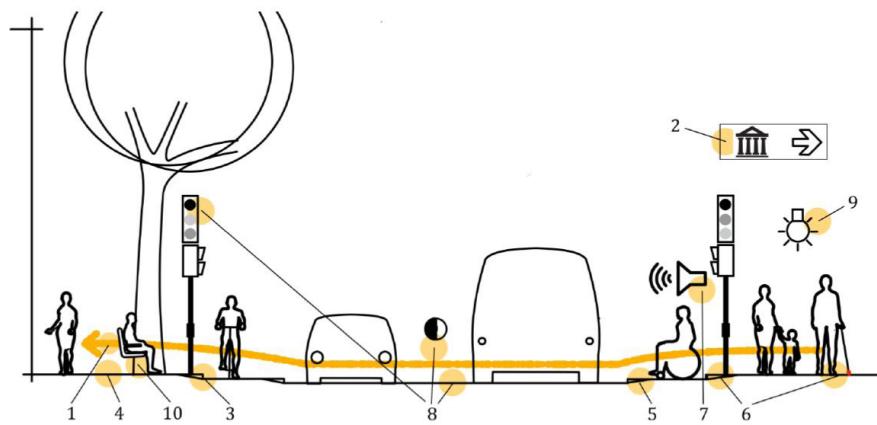
nisu dovoljni, već je potrebna daljnja implementacija kriterija pristupačnosti "dizajn za sve" u izgrađenom okolišu putem javnih nabava. Potrebno je građevinsko zakonodavstvo na temelju prEN 17210. Na drugom dijelu izlaganja tema je bila: FprCEN / TR 17621 koji pokriva tehničke kriterije i specifikacije. On nije Europski standard sa zahtijevima, tj. ne obvezuje na nacionalnoj razini već je informativnog sadržaja (prikazuje primjere dobre prakse za ispunjenje potreba/preporuka EN 17210)

Izlaganjem ostalih stručnjaka kao što su Mher Hakobyan (EDF), Chiara Giovannini (ANEC), Fionnuala Rogerson (RIAI-Royal Institute of

the Architects of Ireland) istaknuta je važnost Europskog standarda za osobe s invaliditetom. Naglašeno je da je važno standardizaciju učiniti inkluzivnom. Pristupačnost građevina ne bi smjela biti usmjerena samo na prikladan pristup već i na stvaranje sigurnog okoliša za osobe s invaliditetom kako bi se smanjili i/ili spriječili rizici. Daljnje obrazovanje i obuka profesionalaca potrebna je za daljnju implementaciju i održivost.

Webinar je završio obraćanjem Katarine Ivanković- Knežević (ravnateljice, Generalna direkcija za zapošljavanje, socijalna pitanja i inkluziju), koja je istaknula važnost donošenja mandata na kojeg se čekalo od 2008. godine.

Example of adequate foot support on stairs

Examples of incorrect surfaces of routes

Examples of adequate and inadequate absorption of noise in rooms

